

ZERDÜŞTLÜK

Zerdüştlük İ. Ö. IX. yyda İran'da Zoroastre veya Zarahustra olarak adlandırılan peygamber tarafından ortaya konulan dinsel bir inanıştır. İ. Ö. VII. yy kadar Büyük Pers İmparatorluğunun dini olmuştur. Bu nedenle dünyanın en geniş bölgesine yayılmış ilk inanç sistemidir diyebiliriz.

Zerdüşt'ün ne zaman ve nerde yaşadığı tam olarak bilinmemekle birlikte anlatılan efsanelerde Tahran yakınlarında doğduğu (İ. Ö. 600 – 500) ve soylu bir aileden gelen bir kadınla evli olduğu anlatılır. Kutsal kitabı Avestadır. Avesta Gatha denilen özdeyişlerden oluşmaktadır.

Zerdüşt inancında iyilik ve kötülük aynı kaynaktan çıkamazdı; Bu nedenle Ahuramazda (Hürmüz) iyilik tanrısı ve Angra Mainyu (Ehrimen) kötülük tanrısı vardır. Bunlar sürekli savaş halindedir. Bu savaşın galibi iyilik olacaktır. Avesta ve daha sonra yazılmış metinlerde (Vendidad) ibadetlere çok yer verilmez, çünkü insanlık iyilik için tanrıya yakarması yersizdir. Önemli olan iyilik ve kötülük arasındaki bu savaşta iyiliğin yanında olmaktır.

Zerdüştlüğe göre gerçek dindarlık oruçta ve tapımda değil tarım çalışmalarındaydı. Bacası tüten içi tarım hayvanları ve besili çocuklarla dolu bir çiftçi evini seyretmek kadar Ahuramazda'yı sevindiren şey olamazdı.

Tarımın ve hayvancılığın kutsallaştırıldığı görülmektedir.

Ateş kutsallaştırılmıştı. Agirdan adı verilen tapınaklarda sürekli yanan ve hiç sönmeyen ocaklar bulunmaktaydı. Ayinlerde Avesta'dan parçalar okunmaktaydı.

Zerdüşt kanlı kurban trenlerini yasakladığı için süt ve ekmek sunulmaktaydı.

Hafif alkollü içecekler de törenlerde kullanılmaktaydı.

Ölenlerin ardından ağlanmaz ve yas tutulmazdı. Bunlar “sessizlik kulesi” adı verilen yüksek yerlere bırakılır ve yırtıcı kuşların onları yemesi beklenirdi. Ölü kirletilmemeliydi. Ne toprağa, ne suya ne de ateşe değmemelidir. (“Ölü gövdeyi güneşe bırak” vendidad v.3) Maden ve taştan yapılmış eşyaların dışında ölü gövdeye değmiş her şey yok edilmelidir. Cenazeyi taşıyanların tüm giysisileri sonra yakılmaktadır.

Ölü öteki dünyaya giderken “Cirvat Köprüsü” adı verilen jilet gibi keskin köprüden geçmelidir.

İsmail KARAKUŞ

